

Điều kh c gia Nguy n Thanh Thu là tác gi b c t ng đ ng Th ng Ti c t i Nghĩa Trang Quân Đ i Biên Hòa.

L i gi i thi u: Trong l n v VN thăm quê h ng n phóng viên Xuân H ng c a ch ng trình Newland TV. đã có c h i g p và nói chuy n v i điều kh c gia Nguy n Thanh Thu t i t gia c a ông. Điều kh c gia Nguy n Thanh Thu là tác gi b c t ng đ ng Th ng Ti c t i Nghĩa Trang Quân Đ i Biên Hòa. Ông v a là m t sĩ quan trong QLVNCH v i c p b c Th u tá . Liên t c trong hai ngày g p g , trò chuy n, P.V. Xuân H ng đã đ c điều kh c gia Nguy n Thanh Thu t t l nh u đ u khá thú v trong s nghi p ngh thu t và 8 năm trong lao tù Vi t c ng c a m t chi n sĩ QLVNCH.

V i gi ng văn gi n d m n Nam, n phóng viên Xuân H ng đã k l i cu c g p g b t ng , k thú. Newland T.V. xin hân h nh gi i thi u đ n b n đ c b n ph ng thiên phóng s đ c b t này.
* New Land T.V.

M , Xuân H ng đã nhìn th y hình nh Nghĩa Trang Quân Đ i Biên Hòa qua sách báo, qua các băng Video và DVD. Nghĩa Trang Quân Đ i Biên Hòa là n i an nghỉ cu i cùng c a h n 18 ngàn chi n sĩ QLVNCH, đã hy sinh vì chính nghĩa qu c gia trong cu c chi n Qu c-C ng.

Tr c c ng vào nghĩa trang có m t b c t ng đ ng ng i lính ng i trên t ng đá, ôm súng th ng, nh đ n nh ng ng i b n đã n m xu ng. Đó là, b c t ng Th ng Ti c do điều kh c gia Nguy n Thanh Thu th c hi n.

B c t ng đ ng có chi u cao 9 th c, sau ngày 30/4/75 đã b b o quy n Vi t c ng gian ác gi t s p, phá h y.

Xuân H ng trong d p v thăm quê h ng , may m n đã g p đ c điều kh c gia Nguy nThanh Thu. V i hai l n g p g và nh u ti ng đ ng h trò chuy n, điều kh c gia Thu k cho Xuân H ng nghe nh u đ u vui , bu n, thú v đã x y ra trong đ i ông chung quanh s nghi p điều kh c và nh ng tháng năm tù t i.

Điều kh c gia Nguy n Thanh Thu cho bi t trong nhi u tác ph m. Ông c m th y danh d nh t trong s nghi p c a mình là tác ph m “Ngày V ”. Tác ph m này, di n t hình nh ng i chi n binh tr v t chi n tr ng đ c ng i h u ph ng choàng vòng hoa chi n th ng. Tác ph m “Ngày V ” c a Nguy n Thanh Thu đã đ c gi i nh t trong Ngày qu c khánh 26 tháng 10 năm 1963 v Văn H c Ngh Thu t d i th i Đ Nh t C ng Hòa c a TT. Ngô đình Di m. Và tác ph m th hai là Th ng Ti c, th i đ nh VNCH c a TT. Nguy n văn Thi u.

L ch s b c t ng đ ng Th ng Ti c t i Nghĩa Trang Quân Đ i Biên Hòa

B c t ng đ ng mang tên Th ng Ti c t i nghĩa trang Quân Đ i Biên Hòa đ c điều kh c gia Nguy n Thanh Thu hoàn thành vào năm 1966. Đây là th i đ m chi n tranh gi a VNCH và C ng S n B c Vi t đang di n ra t i m c đ ác li t.

Vào th i đó, Nghĩa Trang Quân Đ i t a l c H nh Thông Tây, Gò V p. Tình hình trong n c lúc b y gi r t l n x n. Dân chúng b xách đ ng bi u tình liên miên. Còn các đ ng phái thì đua nhau tranh giành nh h ng đ i v i H i Đ ng Quân Nhân Cách M ng.

Lúc b y gi , T ng th ng Nguy n Văn Thi u còn đang là Ch T ch y Ban Lãnh Đ o Qu c Gia. T ng th ng Thi u là ng i đã nghĩ ra vi c xây đ ng Nghĩa Trang Quân Đ i n m c nh xa l Biên Hòa.

ĐKG. Thu tâm s r ng, ông không bi t t i sao lúc đó T ng th ng Thi u l i bi t đ n ông đ m i ông vào bàn v d án xây Nghĩa Trang Quân Đ i t i Biên Hòa. Nh ng sau này TT. thi u cho bi t đã bi t tài điều kh c c a ông qua tác ph m Ngày V , khi TT. Thi u còn là đ i tá S đoàn tr ng S đoàn 5 b binh.

Khi g p m t TT. Thi u, ông Thi u đã nói v i ĐKG. Thu, là ông mu n tr c c ng vào nghĩa trang ph i có m t b c t ng to l n đ y ý nghĩa đ t ó. M c đích b c t ng đ nh c nh , giáo d c ng i dân v s hy sinh cao quý c a các chi n sĩ VNCH.

ĐKG. Thu k ti p là sau năm l n, b y l t g p TT. Thi u bàn b c, ông h a s trình d án lên TT. Thi u sau m t tu n l nghiên c u. Khi v nhà ông m t ăn, m t ng , lo l ng ngày đêm.

Đ u óc ông lúc nào cũng suy nghĩ đ n nh ng đ tài có ý nghĩa nh ý c a TT. Nguy n Văn Thi u. Ông nh đ n l i TT. Thi u nói: “Nh ng chi n sĩ VNCH, đã vì lý t ng t do hy sinh đ i mình thì nh ng ng i h u ph ng nh “chúng ta” ph i làm m t cái gì đ nh đ n s hy sinh cao c đó cho x ng đáng”. Nh ng l i chân tình này đã làm điều kh c gia Thu trấn tr không nguôi nên trong th i gian ch đ i g p l i TT. Thi u, ngày nào ông cũng đ n Nghĩa Trang Quân Đ i t i H nh Thông Tây đ suy ng m đ tài.

Trong b y ngày h a s g p l i TT. Thi u thì h t sáu ngày, ĐKG. Thu đ n Nghĩa Trang Quân Đ i H nh Thông Tây đ phát h a nh ng c m xúc chân th t trong lòng t i ch . Ông đã ch ng ki n c nh, ngày ngày máy bay tr c thăng đ a quan tài nh ng ng i đã hy sinh vì t qu c v n i an nghĩ cu i cùng v i s c m xúc vô biên, nh ng v n ch a đ t khoát đ c m t ch đ rõ ràng.

Vào m t bu i tr a c a ngày th sáu trên đ ng v t Nghĩa Trang H nh Thông Tây, gi a tr i n ng chang chang, Đ KG.Thu ghé vào m t ti m n c bên đ ng đ gi i khát. Khi b c vào quán, ông th y m t quân nhân Nh y Dù đang ng i u ng bia và trên bàn đã có 5,3 chai không. Đ c bi t trên bàn có hai cái ly. Ng i bàn đ i di n v i ng i quân nhân kia, ông l y làm ng c nhiên khi nhìn th y ng i lính Nh y Dù v a u ng bia v a l m b m nói chuy n v i cái ly không. Hình nh này cho th y anh ta v a u ng v a nói chuy n và v a cúng m t ng i đã ch t. Khi nói chuy n v i cái ly xong, ng i lính u ng h t ly bia c a mình. Sau đó, anh ta “x t” bia c a cái ly cúng còn nguyên vào ly mình, r i l i kêu thêm m t chai bia m i rót đ y vào ly kia. Th y v y, ông b c qua làm quen v i ng i lính Nh y Dù và đ ngh cho ông ng i chung bàn. Ng i quân nhân m t qu c t v không b ng lòng vì b phá cu c đ i i m c a anh và ng i đã ch t. Thái đ này làm ông lúng túng. Đ t nhiên, ng i lính kia móc ra cái bóp đ ng gi y t c a anh ta ra và đ a cho ông nh trình gi y cho Quân C nh. Ông nghĩ r ng mình đâu ph i là Quân C nh mà xét gi y ai . Tuy nhiên ông cũng c m l y bóp và tr v ch ng i. Vì tò mò, ông m bóp ra coi. Trong bóp, ông nhìn th y nh ng t m hình tr ng đen ch p c nh các anh em đ ng đ i n i chi n tr ng. Mu n làm quen v i ng i lính Nh y Dù, nên ông c nh đ a ch và KBC c a anh ta tr c khi c m bóp tr l i cho ch nó. Sau đó, ông ra v đ chu n b ngày hôm sau lên g p TT. Thi u .

T i hôm đó, điều kh c gia Thu v li n 7 b n m u. Khi ng i v nh v y đ u óc ông c nh đ n hình nh ng i u ng bia m t mình v i g ng m t bu n bã c a ng i lính Nh y Dù, mà qua căn c c ông bi t tên là Võ Văn Hai.

B y b n m u c a Nguy n Thanh Thu phát h a là c nh ng i lính đang chi n đ u ngoài chi n tr ng, c nh m a bão ngoài m t tr n. Ph n nh l i c nh êm m c a nh ng ng i t i h u ph ng. Khi ng i v đ u óc ông c liên t ng đ n vóc dáng bu n th m c a Võ Văn Hai và ông ng i v cho t i 6 gi sáng.

Đ n 8 gi sáng thì có ng i đ n r c ông vào g p TT. Thi u t i Dinh Gia Long. Đ n n i, đ i tá Võ văn C m là Chánh Văn Phòng c a TT. Thi u cho bi t TT. đang ti p chuy n m t v t ng nào đó nên b o ông đ i m t chút. Trong lúc đ i, ông ra phía ngoài đi lang thang trên hành lang c a dinh và v a đi v a nghĩ trong đ u là t i sao mình không v Võ văn Hai cho rõ ràng. Nghĩ v y ông ng i xu ng m t chi c gh c n màu đ t ng t ng đ n hình nh Võ văn Hai ng i bu n r u, đ t trong quán n c. Ông tr vào phòng Đ i tá C m đ nh xin m t t gi y đ phát h a nh ng ý t ng đã nghĩ ra. Nh ng khi tr vào trong, ông ng i ngùng không dám lên ti ng.

Ông nhìn phía sau l ng Đ i tá C m th y trong gi rác có m t bao thu c lá không. Ông l m bao thu c lá và tr ra ngoài. Điều kh c gia Thu đã dùng m t trong c a bao thu c lá phát h a b c c b n th o và c m th y hải lòng v b c hình đã v ra.

Khi đ c Đ i tá C m m i vào g p TT. Thị u, ông đã trình bày gi i thích v 7 b n đã v t tr c cho TT. Thị u nghe. Xem xong TT. Thị u h i: “Anh Thu à! B y b n, b n nào tôi cũng thích nh ng anh là cha đ c a nó, anh nên cho tôi bi t t m nào hay nh t.” Điều kh c gia Thu r t rè nói v i TT. Thị u : “Th a TT, m i đây thôi trong kho ng 15 phút trong khi ch g p TT. tôi m i nghĩ ra m t đ tài đ c phát h a trên m t bao thu c lá. Nh ng, tôi không dám vô l trình lên TT. Tuy nhiên, v i phát h a này tôi th y nó hay quá. T ng th ng h i, thì tôi mu n ch n b n này, nh ng tôi không dám trình lên T ng Th ng .”

TT. Thị u b o ĐKG. Thu đ a cho ông coi b n h a trên bao thu c lá. Ông Thu đã gi i thích cho TT. Thị u nghe v tr ng h p Võ Văn Hai mà ông đã g p trong quán n c. Ông Thu cho bi t, lúc đó ông cũng ch a đ t khéo đ t tên cho các b n phát h a đã trình cho TT. Thị u xem dù r ng đã nghĩ trong đ u các tên nh :

1) Tình đ ng đ i, 2) Khóc b n , 3) Nh nhung, 4) Th ng ti c, 5) Ti c th ng .

Cu i cùng điều kh c gia Nguy n thanh Thu và TT. Thị u đ ng ý tên Th ng Ti c. Đ c s đ ng ý c a TT. Thị u, ông ra ngoài văn phòng c a Đ i tá C m phóng l n b c h a Th ng Ti c b ng hình màu. Ông đã nh Đ i tá C m ng i trên m t chi c gh đ u đ l y đáng ng i t ng t ng trên t ng đá. Sau khi hoàn t, T ng th ng Thị u c m b c h a t m t c khen. ĐKG. Thu đã đ ngh TT. Thị u ký tên vào b c h a đó, mà ông đã nói v i TT. Thị u là “Cho ngàn năm muôn thu ”. TT. Thị u đ ng ý và đã vi t “TT. Nguy n văn Thị u ngày 14 /8/1966 ”.

Sau khi đ c TT. Thị u ch p thu n đ án làm b c t ng Th ng Ti c, điều kh c gia N.T.T ph i làm ngày, làm đêm đ k p khánh thành Nghĩa Trang Quân Đ i Biên Hòa vào ngày Qu c khánh 1/11/1966 đúng nh đ đ nh.

M t chi n sĩ QLVNCH can tr ng trong ng c tù c ng s n

Điều kh c gia Thu tâm s , khi còn trong tù lúc b nh t “cô – nét” ông nh đ n t ng Th ng Ti c và đã vái th m t c vong linh chi n sĩ VNCH trong ba ngày, hãy cho ông bi t ông có thoát kh i đ đ nh x b n c a VC hay không. Thì vào m t bu i tr a, ông ch p ch n th y có ng i báo m ng cho bi t ông không sao c , nh ng th i gian tù i còn lâu l m.

Ng i điều kh c gia tài ba k ti p. Tr c đó, m t ng i b n đã đ n dò ông ph i coi ch ng và c n th n trong lúc tù VC vì ông quá n i ti ng v nh ng tác ph m điều kh c nên ch c ch n VC s không đ ông yên. Lúc đó, ông không quan tâm cho l m, nh ng vào m t bu i tr a trong lúc các tù nhân đang nghĩ ng i, thì ông đ c m t cán b qu n giáo m i ra ngoài báo cho bi t ông ch a khai báo thành th t, còn đ u di m nhi u đ i u. Thị u tá Thu h i đ u di m nh ng đ i u gì? Đ tr l i, tên cán b l y ra m t danh sách tên tu i các tù nhân, mà theo ông là do các ng i làm “ăng ten” trong tr i báo cáo. Ông cho bi t nh ng ng i ch u làm “ăng ten” cho VC s đ c lãnh tiêu chu n g o 11 ký m t tháng, thay vì 9 ký nh m i ng i. Ông còn nói thêm, nh ng k làm “ăng ten” không ph i vì h thù ghét ai, mà ch vì “mi ng ăn” mà thôi.

C m b ng danh sách trên tay, tên cán b nói r ng thi u tá Thu là tác gi b c t ng Th ng Ti c t i Nghĩa Trang Quân Đ i Biên Hòa, nh ng t i sao l i không khai báo. Và ph i cho anh ta bi t, lý do t i sao ông l i làm ra b c t ng này. Điều kh c gia Thu tr l i vì ông là m t quân nhân trong QLVNCH, ông làm b c t ng Th ng Ti c là đ cùng ng i dân mi n Nam t lòng th ng ti c s hy sinh c a các chi n sĩ chi n đ u cho t do. Tên cán b l i h i, t i sao l i làm b c t ng Ngày V . Ông gi i thích cho tên cán b nghe r ng, đ i lính hành quân nay ch này, mai ch kia, vài ba tháng m i đ c phép v thăm v con m t l n. Ông làm t ng Ngày V đ nói lên s vui m ng khi v ch ng g p l i nhau, thì đâu có gì g i là không t t.

Tên cán b qu n giáo đ c p đ n b c t ng An D ng V ng và thành C Loa là bi u t ng c a ngành Công binh QLVNCH v i nh ng l p lu n gây ngổ. Tên cán b nói v i Nguy n thanh Thu, An D ng V ng là ng i l p qu c, còn bác H là ng i gi n c. V y t i sao ông không ghép hình bác H vào. Ông tr l i tên cán b r ng, lúc làm t ng An D ng V ng ông đâu bi t bác H là ai, là ng i nào, nên không th ghép vào đ c. Nghe nói v y, tên cán b xám m t l i, h n ta ra l nh cho ông đ ng đó không đ c đi đâu h t. Tên này ch y v văn phòng g i thêm 6 tên cán b n a, sủng ng đ y đ , ch y đ n ch Nguy n thanh Thu đ ng. Trong 6 ng i này có m t tên là chính tr viên đã g n h i: “Khi n y anh đã nói gì v i anh Sáu ”.

NTT tr l i: “Tôi không có nói gì h t”.

Tên chính tr viên nói ti p: “Anh Sáu cho tôi bi t anh nói là dân Sài Gòn, ng i mi n Nam không ai bi t bác H . Vì không bi t nên anh không th làm t ng bác kèm v i An D ng V ng, có đúng không?”.

Điều kh c gia Thu tr l i “Đúng v y”. Nghe tr l i nh th , tên cán b chính tr viên nói cho ông 5 phút đ nh trí, đ nói l i. Đ ng th i tên này còn h i g n: “Anh b o r ng anh không bi t bác H ph i không?”. Thi u tá Thu th ng th n tr l i: “Tôi không bi t m t, bi t tên ông này”. Tên cán b nói :“N u anh không bi t, tôi cho anh bi t ”. Sau đó, chúng l i điều kh c gia Thu v văn phòng đánh đ p tàn nh n liên t c trong ba ngày, ba đêm. Tuy b đánh đ p đã man, nh ng thi u tá Thu ch u đ ng và im l ng không lên ti ng gì h t. Th y v y m t tên cán b nói: “Bây gi m y nói v hai ch T Do cho chúng tao nghe coi ”. Thi u tá Thu b y gi m i lên ti ng: “ N u tôi không nói thì cán b nói tôi khinh, nh ng khi tôi nói thì cán b không tin. Bây gi , tôi nói v T Do cho cán b nghe. Ng i mi n Nam có t do là h đ c đi đ ng d dàng, ăn nói tho i mái không có b khó đ gì h t. Còn nh ng ng i CS các anh cũng có t do, nh ng ch có nh ng ch vi t trên các c ng ra vào đ c s n son thi p vàng, ch có trên vách t ng t i các văn phòng làm vi c, ch ng i dân thì không có ”. Nghe nói v y, b n VC l i ra tay đánh đ p NTT m t tr n t i b i, đ máu mũi. Sau đó, chúng đem nh t ông vào “cô – nét ”. Ông cho bi t, sau nhi u tháng trong “cô nét” ông ch còn x ng và da, đ ng lên mu n không n i.

M t tình c m khó quên

M t ngày n , vào kho ng 4 gi sáng c a “cô – net” đ c m ra,và m t h ng súng AK ch a ngay vào thi u tá Nguy n thanh Thu , r i m t gi ng ra l nh cho ông b c ra. Ngoài tr i t i đen, l m sáng, ông đ ng không v ng khi b c ra c a “cô- net” nên b h t chân té q y. Tên cán b ra l nh cho điều kh c gia Thu đ ng đ y và gi tay ra đ cho chúng móc còng vào. Sau đó, ông đ c b n tên cán b kè đi v phía c ng tr i đ vào khu r ng chu i k bên. Đang đi b ng

nhien có m t chi c xe Jeep ch y t i đèn pha sáng choang làm chói m t m i ng i. Chi c xe Jeep ng ng l i t t đèn, có ti ng nói chuy n trao đ i gi a hai bên ch ng 5 phút. Sau đó, toán d n cán b quay l i b t m t ông và ti p t c kéo l t đi vào r ng chu i. Đ n n i, tên cán b kéo thi u tá Thu nh t vào m t nhà c u c a khu gia binh c a VNCH b hoang t lâu. Quá mỗi m t nên ông đã ng thi p lúc nào không hay. Gió theo khe h th i làm ông t nh d y, qua khe h ông th y tr i đã sáng và bi t mình ch a ch t. Thi u tá Thu c i nói r ng, b nh t t trong c u tiêu nh ng ông c m sung s ng, tho i mái h n là lúc b nh t t “cô – net” nhi u.

K t i đây, điều kh c gia NTT c i và cho bi t t đó không ng l i x y ra “Nh ng tình c m khó quên”. Ông k ti p là vào bu i tr a hôm đó, m t cô gái ng i B c tay c m chén c m, b ch mu i và đôi đũa tre đ n m c a c u tiêu đ a c m cho ông ăn, nh ng cô ta m không đ c vì bên trong ông đã móc c a l i. Bên trong, ông h i v ng ra:

- “Cô là B c k ph i không, nh ng B c k nào? B c k 54 hay B c k gi i phóng”.

Cô gái tr kho ng 22, 23 tu i tr l i:

–“Này nhé, tôi là ch nuôi c a ông. Đem c m cho ông ăn mà ông h i tôi nh th”.

Nói xong cô ta c m chén c m b ra v . Kho ng 3, 4 phút sau, m t tên cán b đ n ra l nh cho ông ph i m c a ra và m ng:

–“Lúc nào cũng lão khoét. Tha ch t cho r i mà còn lão khoét”.

Nói xong tên cán b b đi. Vào bu i chi u cô gái tr l i, thi u tá Thu nh th m trong b ng là không gi n n a, vì gi n s đối. Khi cô gái m c a b ph n c m vào, ông phân tr n v i cô là ông ch gi n m t chút mà cũng đi mét.

Qua ngày k , m t tên cán b và hai ng i tù đ n ch nh t thi u tá Thu, dùng đ ngh khoét m t cái l vuông nh trên c a c u tiêu. Xong đầu đó, tên cán b nói: “

- T nay không m c a n a. M i l n t i gi c m, anh dùng mi ng g đ a cái chén cũ ra và s nh n đ c chén c m m i đ a vào qua cái l này”.

11 gi tr a hôm đó “ch nuôi” c a điều kh c gia Thu đem c m và mu i đ n cho ông. Theo nh l i đ n, thì thi u tá Thu khi nh n chén c m m i ông ph i tr cái chén không l i, nh ng ông không làm đ u này. Cô gái lên ti ng h i, nh ng ông không tr l i. C nh v y hai ba ngày liên ti p, ông gi l i t c 7 cái chén. M t hôm cô gái phàn nàn:

- “Ông gi h t chén thì tôi đâu còn chén đ đ ng c m cho ông”.

Nghe v y, thi u tá Thu cu i nói:

- “N u cô mu n tôi tr l i m y cái chén thì ph i có đ u ki n”.

Cô gái h i:

- “Đ u ki n gì?”

Ông đáp:

–“Cô đ bàn tay c a cô lên t m ván đ a c m cho tôi r i đ a vào cho tôi th y”.

Sau vài giây t n ng n, cô gái làm theo đ u ki n c a điều kh c gia Thu. Ông đã tình ngh ch

dùng đôi đũa tre đ ng vào bàn tay c a cô gái r i sau đó đ a tr 7 cái chén cho cô gái. Cô gái ng c nhiên h i:

-“Ch có v y thôi à!”.

Ông tr i:

- “Ch có v y thôi!”.

Cô gái b v .

Trong lúc thi u tá Thu đang ng i ăn c m, thì cô gái tr i v i m t bà già đi phía sau . Đ n tr c c a c u tiêu, nhìn vào l đ a c m bà già nói:

-“Ông này, con Lan nó đem c m cho ông ăn, th mà ông còn l y đũa chích vào tay nó. Là cái gì v y?”

Điều kh c gia Nguy n Thanh Thu c i nói:

-“ V y mà cũng không bi t”.

Nghe v y bà c phàn nàn:

- “Ông làm k quá quá ai mà bi t đ c”.

B h i đ n nhi u câu, Thi u tá Thu nói nh :

- “ Là yêu đ y!”.

Nghe nh v y ng i con gái tên Lan đ m t th n thùng, v i v quay l ng b đi.

Qua ngày hôm sau, cô gái tên Lan lúc đem c m đ n cho điều kh c gia Thu, cô nh nh và tha thi t nói:

-“ Anh Thu à! Em khuyên anh, anh thôi đ ng có “anh hùng” n a. Nh v y, thi t thôi cho anh l m anh có bi t không? Chúng nó đã tha ch t cho anh đ y!”

R i cô nói ti p, gi ng run run:

-“ Em th ng m y anh sĩ quan c i t o các anh l m. K t nay, đ n gi c m em s đ c c th t n m đáy chén. Khi em đ a c m vào, anh hãy tìm c c th t ăn li n tr c nha! Đ đ phòng cho c em và anh không b cán b b t g p làm khó d”.

Thi u tá Thu c m đ ng h i:

-“ Cô Lan! Làm sao cô bi t chúng nó tha ch t cho tôi?”

Cô gái kh nói:

-“Này nhé! Anh còn nh không? Kho ng 4 gi sáng hôm đó, g n nhà b p, em th y đèn pha c a chi c xe Jeep ch y ngang. Và kho ng n a ti ng sau, có b n cán b súng ng trên vai b c vào nhà b p b o em pha cà phê cho h u ng. H k cho em nghe là đáng l có m t tù nhân b đ a đi b n.. Nh ng sau đó b ng nhiên “có l nh h i”.

Nên tù nhân này đ c l vào nh t t m th i trong m t c u tiêu c a m t tr i gia binh tr c b hoang”. Cô Lan k ti p:

- “ Có m t l n em đón đ ng h i các anh đi lao đ ng ngoài r ng v h i t i sao anh ph t b

n ng nh v y, thì m i ng i cho bi t vì anh là tác gi b c t ng “Th ng Ti c” t i Nghĩa Trang Quân Đ i Bi n Hòa. Nh c đ n b c t ng Th ng Ti c, em không l g b c t ng này, vì h i đó, chi u nào em và các b n th ng hay ch i quanh g n t ng.

Điều kh c gia Thu h i cô gái:

- “Cô H Nai đ c bao lâu r i?”

Cô Lan k l :

- “Cha em là b đ i VC ngoài B c, vào Nam đánh tr n b bom đ i ch t trong r ng. M em đã gánh em vào H Nai và em đã l n lên t đó”.

K đ n đó, thi u tá Thu không đ u đ c s xúc đ ng. Ông ng m ngùi nói:

- “Cô Lan r t t n tình v t v i tôi. Nh ng chân tình y cùng v i nh ng k ni m r t đ th ng tôi luôn trân quý. Cô là ngu n an i c a tôi trong lúc b tù đầy, trong n i đau và s b t h nh c a m t đ i ng i. Tôi r t mu n tr n cho cô, nh ng không bi t đâu mà tìm. Tôi nghĩ nh ng tình c m này khó phai nh t trong đ i mình”.

N i lòng bi t t cùng ai?

Thi u tá Thu cho bi t vào th i đi m đó, kho ng tháng 8, nhi u đ i thay x y đ n v i ông. M t hôm, cán b qu n giáo g i ông lên làm vi c. Tên cán b nói:

- “Anh Thu, ch ng l anh mu n i mãi trong thùng s t sao? Tôi đ ngh là anh đ ng nh n mình là tác gi “chính” đã làm t ng “Th ng Ti c” mà anh ch là ng i “ph” thôi. Ng i “chính” đã v t biên đi r i. Anh v t b n t thú nh v y, tôi s c u xét và gi m t i cho anh”.

Nh ng ông đã kh ng khái tr l i:

- “Cám n cán b đã khuyên tôi, nh ng v i tôi tác ph m Văn hóa Ngh thu t là con đ c a mình. Sao tôi l i tr n tránh trách nhi m và đ th a cho ng i khác? Tôi không th làm nh v y đ c”.

Vài ngày sau, m t tên cán b khác đ n g p ông và ra l nh cho ông ph i làm t ng HCM đ k p ngày Qu c khánh 2/9 c a VC. Thị u tá Thu cho bi t là ông nh n l i đ ngh này, vì ông đã có ý đ nh tr n tr i. Ông nói v i cán b qu n giáo bi t, là mu n làm t ng ph i có đ đ ngh . Th là ông đ c b n tên b đ i ch v nhà đ l y đ ngh . Trên đ ng v ông xin ghé nhà m mình đ thăm bà. Đ n n i, m y tên b đ i thì ng i chuy n trò v i cô H ng em gái c a ông c a tr c. Còn ông vào nhà g p m . Hai m con g p nhau m ng r r i rít. B ng bà c nghiêm m t nói:

- “ Thu à! Má đ con ra mà không bi t tách con sao! Con hãy ráng trong tù thêm m t năm n a đi. N u con mà tr n, má s ch t cho con coi”.

Nghe m nói nh v y, ông quá s c bàng hoàng, t nghĩ: “Tr i i! Bao nhiêu ý đ nh nhen nhúm gi đây đã tiêu tan. N i bu n tràn ng p trong lòng, vì ông s tr v giam mình trong cái thùng s t (2m x 1m) s ng s ng ngoài tr i , ti p t c ch u đ ng th i tí t kh c nghi t, s c nóng nh thiêu đ t c a mùa H , hay l nh giá c a mùa Đông rét m t “.

Theo nh th a thu n là sau khi đ c v thăm nhà và l y đ ngh , ông s th c hi n điều kh c t ng HCM. Tin này đ c nhanh chóng loan truy n trong tr i giam. T đó, không bi t bao nhiêu l i nguy n r a vang lên làm ông đau kh vô cùng.

Tr c khi ra l nh b t ĐKG. Thu làm t ng HCM, cán b VC đã liên l c tr c v i gia đình thi u tá Thu. Chúng dàn c nh cho v , con ông đ c đ n thăm vi ng đ c bi t. Tuy nghèo nh ng gia đình ông cũng mua th t v t quay, bánh mì, bày bi n ra đ c nhà cùng ăn trong tr i giam. Th t b t ng , trong t Tin Sáng cũ dùng đ gói v t quay, thi u tá Thu nhìn th y hình TT. Nguy n văn Thi u. Ông xé t m hình đó, x p nh c t vào túi c t. Đ n ngày n n t ng chân dung HCM, thi u tá Thu l i kh c nét c a T ng Th ng Thi u. Ông cho bi t, r t ph n ch n trong lòng và th m nghĩ: “ T mình, trí ta, ta hay, lòng ta, ta bi t”.

Sau này, Nguy n thanh Thu đ c k l i. M t bu i chi u n , trên đ ng đi lao đ ng v đám tù nhân đi ngang qua nhìn th y pho t ng HCM s p đ c hoàn t t, h có v thích thú x m x i : “ Tr i i! T i mày xem gi ng TT. Thi u quá! Gi ng quá t i bây i!” Ti ng x m x i làm m y tên “ăng ten” chú ý. L p t c chúng trình báo cho cán b qu n giáo hay.

Kho ng 4 gi 30 chi u, vào th i đi m b c t ng HCM đang đ c điều kh c gia Thu g n râu m i đ c m t bên mép thôi, thì m t tên cán b b c đ n h i: “T ng s p xong r i ch ?” Mi ng v a h i, tên cán b nhanh tay thò vào túi áo ông l y m nh gi y báo có hình TT. Thi u. Th là xong! Vi c b đ b . Điều kh c gia Nguy n Thanh Thu l i ti p t c tr vào thùng s t nh n thêm b n th ng bi t giam, b hành h đ đi u. T i đây, ông ki t s c, b t t nh, đ c đ a vào tr m b nh xá.

T i tr m xá, ông đ c m t tù nhân khác là phi công Đ Cao Đ ng, chú c a trung t ng Đ Cao Trí làm Tr ng tr m xá, và m t s h c trò cũ c a ông, t th i còn h c trung h c Võ tr ng To n, h t lòng c p c u. Nh v y, ba ngày sau ông m i t nh l i. V i tình tr ng s p ch t, da b c x ng, điều kh c gia Nguy n thanh Thu đ c VC tha cho v v i gia đình k t đ y.

Hoài b o không nguôi

Điều kh c gia Nguy n Thanh Thu cho bi t ông t tù VC 8 năm. Sau khi t tù v , ông tìm đ m i cách đ v t biên ra n c ngoài. Ông nghĩ r ng qua bên M ông đ có c h i th c hi n nh ng m ng c c a đ i mình. Đó là, đ ng l i t ng “Th ng Ti c” n i quê h ng th hai. Nh ng trong 15 năm s ng t i M , ông không tìm ra đ c m t m nh th ng quân nào giúp đ . Ông đành bu n bã tr v Vi t Nam sinh s ng. Ông c m th y cô đ n v i m c c a mình. Nh ng, ông v n hy v ng m t ngày nào đó s th c hi n đ c, nên hàng ngày ông c g ng t p th thao đ tinh th n và th xác không suy nh c.

Điều kh c gia Nguy n thanh Thu cho bi t, khi còn t M ông đã có h n h nh g p l i TT. Nguy n văn Thi u khi TT. Thi u t Boston đ n Nam Cali thăm vi ng và nói chuy n v i đ ng bào t n n. T ng th ng Thi u đ c m t ng i b n c a thi u tá Thu s p x p h ng đ n đ n g p nhà điều kh c. Khi g p thi u tá Thu , TT. Thi u v n v h i l i n: “ Anh Thu có kh e không? Tôi nghe nói t trong tù anh đã làm t ng tôi ph i không?” Điều kh c gia Thu xúc đ ng cho bi t, là ông r t ng c nhiên khi TT. Thi u b t ng h i nh v y. Ông đã h i l i TT. Thi u: “Làm sao t ng th ng bi t đ c?” TT. Thi u n n c i hi n hòa: “Làm sao tôi không bi t đ c”. Giây phút g p g quá ng n ng i. Sau đó, v t ng th ng n n đ nh VNCH v i v t giã đ ng bào ra phi tr ng tr v Boston cho k p chuy n bay.

Khi nh c t i TT. Nguy n văn Thi u, thi u tá Thu m m ng nh v dĩ vãng xa x a. Vì đó là k ni m mà trong đó có nh ng tác ph m ngh thu t ông t o hình, nh s g i ý c a t ng th ng Thi u.

Thi u tá Thu cho bi t sau 3 tháng khi t ng Th ng Ti c đ c khánh thành t Nghĩa Trang QĐ Biên Hòa, TT. Nguy n văn Thi u đã t ch c m t b a ti c kho n đ i Dinh Đ c L p, và đã m i điều kh c gia Thu đ n đ . Trong khi trò chuy n v i ĐKG. Thu , TT. Thi u ch b n n c phun tr c Dinh Đ c L p ,và nói mu n làm m t bi u t ng gi đó.

K đ n đây, ĐKG. Thu không nén đ c xúc đ ng và thành th t nói: “ Tr ng [TT](#) . th t t i nghi p v i v bu n lo c a ông”. Tr m ngâm m t chút, TT. Thi u nói v i điều kh c gia Thu: “ Anh nghĩ xem, x mình đang t trong tình tr ng chi n tranh. Ng i lính thì đang s ng, ch t ngoài ti n tuy n. Bi u t ng Th ng Ti c đ t t i Nghĩa Trang QĐ đã t m yên. Nh ng, tôi nghĩ mình còn ph i làm thêm m t cái gì đó n a, đ giáo đ c m i ng i...Xin l i , ng i dân nhi u khi cũng th v i cu c chi n l m nên tôi mu n có m t tác ph m gây ý th c trong lòng ng i dân. Là dù đang chi n tranh, nh ng chúng ta cũng bi t xây đ ng, và bi t “T L C CẢNH SINH”. Ch hoàn toàn tr ng c y vào vi n tr cũng phi n toái l m. Anh Thu, anh nghĩ sao ? Anh có th trình m t đ án nh ý tôi v a trình bày không?

Sau khi nghe TT. Thi u bày t tâm s trên. Cũng nh l n tr c, điều kh c gia N.T.T xin T ng Th ng tu n l đ làm vi c. Và sau m t tu n, ông đã làm xong 7 b n v v đ án v i đ tài có

tên Đ c Mùa. Đ c Mùa là hình nh “Cô gái ôm bó lúa” v a m i g t đ di n t s trù phú c a nông nghi p mi n Nam.

Điều kh c gia Thu đã làm m u b c t ng Đ c Mùa cao 2m . Nhìn b c t ng cô gái ôm bó lúa v i g ng m t h n h , hãnh di n v i công s c mình đ ra b ng nh ng gi t m hôi, khi n ng i ta hình dung ra s giàu m nh c a m t n c phát tri n nh nông nghi p.

Theo điều kh c Thu b c t ng Đ c Mùa, nói lên s c s ng trù phú c a đ ng b ng sông C u Long v i chín mi ng R ng phun n c. Do đó, tác ph m này còn có tên là “ C u Long Đ c Mùa”.

Khi nhìn b c t ng m u Đ c Mùa v i ý nghĩa c a nó, TT. Thi u ch p thu n ngay. D án t ng Đ c Mùa đ c th c hi n b ng đ ng v i t ng cô gái cao 9m, b 3m. Kinh phí đ trù là 45 tri u đ ng.

Tuy đã ch p thu n, nh ng v i s ti n khá l n đã khi n TT. Thi u không tránh kh i lo nghĩ trong khi chi n tranh m i ngày càng leo thang. R i cu c chi n Mùa Hè Đ L a kéo đ n. M i chi phí đ u ph i u tiên hàng đ u cho ngân sách Qu c Phòng. Th nên d án Đ c Mùa ph i đành gác i và không đ c hoàn thành theo mong c c a TT. Nguy n vẫn Thi u.

Điều kh c gia Nguy n Thanh Thu ng m ngui nói: “Tuy t ng Đ c Mùa không đ c ra m t ng i dân mi n Nam, nh ng quá trình d án cũng đã th hi n đ c cung cách c a TT. Nguy n Văn Thi u – m t nhà lãnh đ o luôn quan tâm đ n s hy sinh c a Quân Đ i, và tinh th n m t n c t l c, t c ng”.

T ng m u Đ c Mùa cao 2m đ c TT. Thi u ch p thu n t 1971 , đ n nay 2009 v n còn t i nhà c a điều kh c gia Thanh Thu. G n đây nh t vào năm 2006 , dù đã 73 tu i ĐKG. Thu v n kh c thêm t ng Cô Gái Đ c Mùa” th t s ng đ ng. Đây là hình nh cô gái v i chi c nón lá, ôm bó lúa t a vào vai. Đ c Mùa hay Cô gái Đ c Mùa, ki u nào cũng đ y ý nghĩa và đ p v n toàn. Ông qu th t không nh ng là thiên tài ngh thu t, mà ông còn là m t chi n sĩ yêu n c n ng nân.

Cu i cùng, điều kh c gia Thu cho bi t, đ n nay ông v n còn b n khoản v m t tr ng h p mà ông nghĩ là h i b t th ng. Ông nói cách nay vài năm, có m t ng i b bên M v t x ng là m t ông cha đã tu xu t tên là Vũ văn Hoàng tu i trên 70 m i. Ông Hoàng cho bi t đã c i táng đ c 18 ngàn ngôi m t i t nh Bình D ng, cũng nh đã giúp đ r t nhi u cho th ng ph bình. Ông Hoàng nói là mu n cùng v i ông t o đ ng l i b c t ng “Th ng Ti c” cho nh ng ph n m v a đ c trùng tu. Nghe nh v y, ông r t m ng r vì đó là đ i u ông ôm p t lâu. Sau m t tháng g p g b ng b c, ông Hoàng có h a khi tr v M s báo cho ông bi t di n ti n công vi c mà hai ng i mu n th c hi n. Nh ng, công vi c không đi đ n đâu và nhi u năm trôi qua ông không còn liên l c đ c v i ông Hoàng n a.

Điều kh c gia tài ba c a QLVNCH nói r ng, ông mong khi Xuân H ng v M s nói cho ng i Vi t h i ngo i bi t đ c ý nguy n c a ông. Là ng i có qu c t ch M , ông lúc nào cũng s n sàng tr qua b t c qu c gia nào đ th c hi n b c t ng Th ng Ti c. Ông còn tâm s , t tu i 75, nh ng ông ráng s ng đ m t ngày nào đó xây đ ng l i tác ph m Ti c Th ng vì theo

Tác Giả: Xuân H ng

Thứ Năm, 15 Tháng 9 Năm 2011 06:16

ông tác ph m này, không th mai m t trong hoàn c nh chính tr “kh n n n”, là mi n Nam b c ng chi m vào tay b o quy n Vi t C ng nh hi n nay.